

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
„ pol leta . 1 fl. 50 k.
„ 1/4 „ . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
„ pol leta . 1 fl. 30 k.
„ 1/4 „ . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 10.

V Mariboru 10. marca 1870.

Tečaj IV.

Cenitva zemljišč.

Kdor ima s čim, more v Rim. Dober dobiček — dober vžitek. Kjer dača ni prevelika — tam cela snažna obleka. — Stari so to pregovori, stare so to resnice. Že Vodnik piše: slovensko kluse suha para, nemški konj debelač. Dalje proč od Dunaja, več so davki, ne sicer po številu in znesku, pač pa po zmožnosti nje spraviti. Za tega voljo se v avstrijskih in Dunaju bližnjih krajih množi in šopiri premožnost, v oddaljenih deželah pa siromaštvo in nadloga. Skušnja potrjuje vse te resnične prigovore. Potovaje še l. 1829 po gornjem Avstrijskem srečam številne trume kmečkega ljudstva, vse cvetečega obličja in tako snažne svetlene obleke, da jih začudjen gledam. Ker pa je delavnik bil, si mislim, da utegnejo tu kak praznik imeti; zato jih popitam: ste na kakem obhajilu bili? O ne, mi odgovore, na sejmu smo bili. Ino tako lepo opravljeni? — Ravno tak vesel prikaz sem videl na nižjem Avstrijskem, in spoznal, da tim srečnim ljudem ne hodi tesno za dober dobiček, vžitek in da jih davki zlo ne tlačijo. Leta 1840 sem z nekim Nemcem prehajal Ljutomerske gorice. Ogledovaje si mlad in star svet, mi milo reče: Po vsem se jim vidi, da pogrešajo primerne hrane in obleke. — Tiste dobe je bilo občno povišanje davkov. Ker dunajska komisija ni vedla, kateremu okraju bi še 36000 zaostalib goldinarjev navrgla, spregovori njeni soud, tadajni mariborski okrajni glavar (Marquet) toliko še zmore moj okres in zlat križec mu je za to besedo prsi kinčal. Okres pa je preobdačenje tlačilo dosih dob, 10.000 gld. te butare se je na ormuški okraj razpisalo. Sam grajšak je rekel: Bi zmogli moji ljudje toliko več plačevati, bi morali dozdat ali pijančevati ali si kaj prihraniti. Da nobeno ni, ker v golibe ne zahajajo in so tako siromašni, da z večine ne glešajo odej na posteljih slamnatih, in da se pri mnogih oče in sin s tistim plaššem oddevata in po nedeljah uzajemno v njem k službi božji bodita.

Ormuž je že precej daleč od državnega srca Dunaja. Daleč proč je še navadno hujša, posebno po slovanskem svetu. L. 1844 se v Trst pelaje, sem videl, kako so večkrat prerrevni kmeti od pluga in motike k cesti pridirjali in milodara prosili! Na skrajni južni meji pa tere neverjetna reva. Ljudstvo na pol nago in slabeje oblečeno od naj slabšega našega mestnega berača, snede ko slačico ravno priraslo zelno glavico koj sirovo brez soli. Od kod te prerazlične prikazni? Samo od boljšega in slabejšega sveta? Nikakor, temuč od prevelikih davkov iz ene strani, ker pri oddaljenih inče tudi dobrih krajih ni veliko zaslužka za stotere reči, ktere se blizo velikih mest rade kupujejo, ni nobene prodaje, za dobre pri- in izdelke pa je slaba, ker pri- in dovozni stroški polovico in še več vrednosti pozobljejo, iz druge strani pa so pri slabih revnih krajih mali davki še vedno sila preveliki. Oboje se pri cenitvi zemljišč premalo premalo presoja in odšteva. Vladni komisarji in drugi nezvedenci ali nerodoljubi ugovarjajo: Saj se povsod davki po tisti razmeri nalagajo na čisti znesek zemljišč, tedaj je merilo jednako in pravično. Temu pa ni taka. Ravno v navidezno pravični besedi: „čisti znesek“, teči lepo zavita prva krivica. Kjer se dobro živi in lepo oblači; kjer je vse pohištvo snažno — pošteno — skoro gospodsko, tam ostaja pri ugodnem življenju malo čistega zneska in tedaj tudi mala podloga za davke, in to kam manjša od tistih krajev, kjer

se slabo živi, na pol strada in v revnih potrebnega pohištva praznih kočah stanuje. In to je vzrok, da morajo reveži toliko plačevati davka, ko v obilnosti živeči — po resnici še več. To spričajo, postavim duhovniki slovenski, kateri so na nemške fare prišli. Na Slovenskem nima držina pred poldnem južine, tudi ne po popoldne. Na Nemškem jo ima obakrat, vselej razun kruha ima vsak polič jabelčnice ali masel vina, zraven pa še počitka 1/2 — 1 cele ure. Na Slovenskem se malokdaj ali nikoli ob poldne ne kuha, ker kmetica nikakor ne utegne, temuč z zajtrkom ob enem skuhana slaba jed se ob poldne predstavi. Na Nemškem lepo utegnejo ob poldne jed na novo pripraviti. Na gornjem Štajeru itd. se ne sme nikoli masele mleka ali masla prodati, naj že ima gospodar ali grajšak po 10 — 20 krav, vse se mora doma povžiti; v premnogih naših južnih pokrajinah pa se mora skoro ves teden pri suhem in brez kuhe živeti. Ravno tak razloček je pri obleki. V nekih deželah si spravljajo vse potrebno, še lepo in drago, v nekih hodijo bosí cusravi, slabo odeti. Vse to kaže, da je hvaljeno merilo dač po čiststem znesku strašno strašno krivično. Eni smejo post. šest goldinarjev v pošteno življenje potrositi in še le sedmi ostaja kot čisti znesek za obdačenje, drugi ne morejo in ne potrosijo enega goldinarja, da ostaja že drugi za obdačenje in plačuje tedaj po 3—6krat preveč davkov.

Sedajni obilni zakoni.

(Spisal Fr. Jančar.)

(Konec.)

Pa morda kdo poreče: Po takem bo več delavnih rok. Pa tudi več malopridnežev, mu odgovorim. Lepe lastnosti in čednosti se ne dajo v srce vsipati. Na nemškem je rekel enkrat nek človek g. šolniku: Ako je oče norc, kaj morejo potem otroci biti? Ako je temu izrazu že g. školnik porod vzrokoval, kaj bomo še strmeli, če med tolikimi v sedajnem času sklenjenimi zakoni se tudi z enakimi lastnostmi nekteri znajdejo? Saj neki še ne nmijo sekire ali tepače nasaditi, motike zagvojzdi, drva praviloma cepiti ali kalati in žagati, žage spiliti, metlje zvezati, lestvice popraviti itd., če že zares potrebno orodje imajo. — Ali kar je storjeno, je storjeno. Zato gre sedaj preišljevat, kako se bo dalo pošteno in ne tatinsko živeti. Odprite toraj vi vincarji svoja ušesa, ki pod ptujimi strehami živite in vam je le za svoje skrbeti, med tem posestniki tudi drugih plačil, davkov in stroškov večkrat na cente imajo za hiše, strehe, posle, dacije, razno orodje itd.

Prvo je, ako hočete srečni biti mladi zakonci in poštenje pri ljudeh imeti, živite v strahu božjem in molite. Ne zahajajte nikdar brez krvave potrebe v krčmo. O velikih praznikih vam gotovo vaš gospodar kupico vina zastonj daja, inče pa si domu prinesite polič ali pint vina, če je družina večja, iz krčme, ako je goreča sila. Spravite si naj poprej najpotrebnejše orodje, kakor: motiko, sekiro, tepačo, žago, škafe, kad, žehtnjak itd., postelja, miza, stoli, podnožje, ničke itd., tako manjkati ne smejo. Tako skrbite za trpečo pošteno obleko za se in otroke, ktere brez izjema v šolo pošiljate, naj se dobro slovenski brati, pisati itd. naučijo. Snago čez vse v izbi in zunaj ljubite. Vse te reči se dajo sčasoma na pošten način spraviti, ako več zaslužujeta, ka-

kor izdavata, posebno pa če mož sam, ni zabite glave, ki komaj kaj zagleda, si že sam vé narediti. Zmikovati pa nikdar in nikoli ne smete, bodi si še tako majhna roba kakor je: obroč, kolj, ragla, deska, lata, drva itd., ali ročnik za motiko, grabljišče ali kos lesa za dožice, iz katerih bi se škaf ali sodec naredil. Poprositi se mora, krasti je greh, in večkrat majhna vkradena roba človeka v velikega tata spremeni, ki neprenehoma zmičuje zdaj tu, zdaj tam, kar se mu koristno zdi; nikoli pa ne misli na povračilo, odškodovanje ali odsluženje — in tako s črno tatinsko vestjo v temni grob zibne, ko so ga od hiše do hiše preganjali.

Gospodarju bodi odkritosrčen, vesten in priden delavec; vsaj on tebe in troje otroke redi, ker ti potrebnega zaslužka in živeža podeluje, pod njegovo streho pa prijetno prebivaš, za kar mu, ako pomisliš, nobene stopinje zastoj ne uiniš; saj veš, kako hitro oporečeš, ako bi kaj popraviti bilo pri hiši: to ni dnina!

V svojem stanu se vedno bolj in bolj izobražuj ter nobene prilike ne zanemari, kjer bi se kaj hasnovitejšega naučil, bodi si v vinogradu, sadovnjaku, na njivah, travnikih, v gozdih itd. Saj vendar večkrat kamo prideš, kjer vidiš, kako drugi umni gospodarji ravnaajo; le ne imej vedno k sebi rok obrnjenih, kakor ljudje pravijo, pa boš ves drugačen in veče časti vreden, če lih si siromak.

Gnojišče ti naj bo na skrbi kakor lastno oko. Saj veš: v slabo izpito zemljo nič ne sadiš, dokler je ne pognojiš, ker bi delo bilo zastoj. To isto je na drugi še ne popolnoma izmolzeni zemlji, če se več gnoja po nji raztrosi, tudi se več prideluje in rastlinstvo uspešneje raste. Skrbi toraj tudi za obilni gnoj, ki ga z zemljo pokrivaš in z gnojnico polivaš. Inače prav dobro storiš, ako po zimi led, to je: zmerznjeno gnojnico v vinograde, sadovnjake, zlasti k drevesom in po travniku razpravlaš; ali pa kakšno na kup nametano zemljo mešanco z njo polivaš, kar ti dobro prsteno naredi, ki je v saditvi kaj dobra in zdatna. Nikdar pa ne pusti gnojnice po strugah in jarkih odtekat, da norcev prodajal ne boš. Saj vidiš, kako slabo tako ravnanje zemljo gnoji, kjer le ob jarku bolj gosta in temna trava zraste, drugje je pa nič ni, in še tisto pest trave živina ne jé, ker je preveč smrdljiva; rajše polivaj z gnojnico ves kraj, kakor dalječ zamoreš, in hasek bo stotern; to tedaj spomladi in jeseni, po leti pa vode prilivaj gnojnici, ako z njo tratnico gnojiš. V posebni jami se mora gnojnica blizo gnojišča zbirati, tu jo imaš vedno pri roki za vsako rabo ali potrebo.

Zato, dragi moj! naj te nikoli pod pazduho ne boli. Tak človek ni za nič, je sebi in drugim v nadlogo, ter pred poštenimi ljudmi sramota, ki vedno na subi palici gleda, dokler se od lenobe v grob ne zvrne v veselje drugim.

Živino imej v snagi in lepo jo redi. Ena krava dobro rejena ti več haska donaša, ko dve sloki kolbači. Toliko živine si redi, kolikor imaš krme.

Laži se varuj ko steklega psa, in kar se ti zaupa, vestno in na tenko dopolni; to je več vredno ko polna mošnja zlata. Meni je enkrat nek vinar rekel: Gospod! vas pač lahko nori vkanjuje; mu odgovorim: Pa Boga ne, in če mi krade, ga pa spodim. Glej tedaj, kaj je več vredno: dobro ime, ali polna mošnja zlata. Ne pomnoževaj unih število katerim vedno vsake reči primanjkuje, kar je grda sramota; saj ti je znano: leto ima 365 dni, in vsak dan se trikrat rado jé. Zaslužuj toraj več in manje izdavaj, tako se s časoma na močne noge postaviš: le bedaki iz dneva v dan živijo. Bog ti je um in zdrave ude dal, sam pa si si zvolil suprugo, pomagaj si tedaj tudi sam na poštenu način, in Bog ti bo pomagal, ker je že tolika sila zakonska.

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Razne slive ali češplje.

Slive so že nepožlahtnjene dobre surove in suhe za vžitek, prodajo in žganje; so takorekoč na Slavonskem, spodnjem Štajarskem in na Dolenskem v Kranjski deželi doma, in neznano veliko jih raste; toda malo katero leto obrodijo, ker se premalo obdelavajo, trebijo, okopavajo in gnojijo.

Tudi sliv je mnogovrstnih plemen. Nekatere se bodo omenile s kratkim popisom, kakor:

1. **Zgodnja sliva** (Frühe Augustzwetschke). Drevo živahno raste, vendar ni tako veliko kakor je prosta navadna sliva. Dozori pa meseca avgusta ali velikega srpana, je modre barve, ki se lahko proda in je zlo dober za vžitek in gospodarstvo.

2. **Laška zelena sliva** (Ital. grüne Zwetschke). Drevo hoče rodovitno vlažno zemljo; ima pa moder, zlo dober sad za jed, gospodarstvo in sušilo, ki dozori meseca septembra in je velik, izvrsten, drevo pa rodovitno.

3. **Domača sliva** (Hauszwetschke). Sad dozori meseca septembra; je moder in najboljši izmed vseh sliv, jako dober za jed, ravno tako za gospodarsko rabo, in posebno za sušilo; če se drevo dostojno oskrbuje, je najkoristnejše pred vsemi drugimi drevesi.

4. **Dolanka** (Dolaner Zwetschke) dozori meseca septembra, je modre barve, izvrstna sliva; prav dobra za vžitek, posebno pa za gospodarstvo in sušilo; ta sadje na Českem najbolj priljubljen in číslan.

5. **Rudeča cesarka** (Rothe Kaiserpfleume — frühe Kaiserzwetschke). Sad je velik, jako lep in dober za jed in gospodarstvo, dozori pa meseca avgusta. Drevo je prav zalega odrastka, rodovitno in piramidnega ali visokega vrha.

6. **Diapreka** (Violette Diaprée). Sad je modre barve, dozori meseca avgusta in je najboljši izmed zgodnjih sliv; zlo dober za vžitek, gospodarstvo in sušilo. Drevo je srednje velikosti pa jako rodovitno.

7. **Rumene mirabelle** (Gelbe Mirabelle) dozori meseca julija in avgusta; sad je majhen, ki ga poznamo, toda pod drugim imenom; je zlo dober za jed, gospodarsko rabo, posebno pa za sušilo. Na toplem kraju in ne v mrzli zemlji je drevesce sila rodovitno; da bo pa visoko in veliko drevo zrastle, se mora na vrhu kake druge slive cepiti.

8. **Rudeča aprikozasta** (rothe Aprikosenpfleume) Sad je velik, rumen, trdega mesa in dozori sred septembra, je prav dober za jed in priporočila vreden v gospodarsko rabo. Tudi drevo je rodovitno.

9. **Velika kraljica** (grosse Reine Claude). Dozori v začetku septembra meseca; sad je zelen in jako číslan ki se lahko proda; prav dober za jed, ravno tako koristen za gospodarsko rabo, posebno pa za sušilo. Drevo je zlo rodovitno.

10. **Normanski perdrigon** (Normännischer Perdrigon). Sad je modre barve, ki dozori avgusta meseca in je prav dober za jed. Drevo je veliko, rodovitno in lepe podobe.

Proti upornosti (trmi) konjev.

V „Prakt. Landw.“ pripoveduje neki gospodar o tem to-le: Neki voznik je svoj voz tako zlo s kamenjem nabsal, da ga konji niso mogli lahko iz mesta genoti. Ko so te že enkrat skusili in ni šlo, niso celo hoteli več vleči. Bičevanje, mnogo kričanje in preganjanje konjev ni celo nič pomagalo; na to pride voznik do zvižace, o kateri je že prej slišal, da je v enakih primerljivejših prav koristna. Stopi namreč iz konja in začne z velikim hrupom kamenje iz voza metati in po tem spet s tihoma na voz devati tako, da so konji samo opazili, da se je kamenje iz voza metalo, ne pa, da se je spet na njega devalo. Na to priganja spet konje k vožnji in ti misleči, da je zdaj voz mnogo lažši, potegnejo urno voz in šlo je naprej. Ta dogodba, katero je pripovedoval mož, kteremu se mora verovati, kaže zadosti jasno, da se tudi pri živalih več opravi z dobrim kakor s silo, in da je potrebno žival poznati in z lepimi in drugimi naravskimi pomočki pri uji to doseči, kar od nje hočemo, ne pa s tepenjem.

V tem se tudi priporoča to, da se konjem zavežejo oči in se potem še le uporni konji malo z bičem naženejo, kar tudi ima skorej vsikdar zaželjen uspeh. Konj namreč ne vidi, se začne bati in rad vleče. O zadnjem pomočku smo se sami večkrat prepričali.

Dopis.

Iz Bočkovec pri mali Nedelji 3. sušča. — V obče je imela velika beseda v spomin rajnega A. Krempl-n a

tukaj za narodnost pomenljiv in važen korak. Ni li samo, da je ljudstvo z svojo mnogo pričujočnostjo kazalo blagemu pokojniku zasluženost; ampak je več ali manj tukajšna beseda prva dala povod poznejšim taborom, v katerih smo očitno tirjali svoje pravice in jih že osem v kratkem času doživeli. Kakor pa je za narod ta prvi shod imel spodbudljive nasledke, ima nasproti za nemškutarje ta kraj to nesrečo, da jim to mesto (kjer se je obhajalo) tako vonja, da tega nikakor ne morejo premagati. V dokaz tega vam povem, da je nek glasovit nemškutar peljajoč se k župi mali Nedelji, ni tukaj mimo mogel in peljal se je blizu Ljutomeru, od tam pa po velikih ovinkih nazaj k nam, svojemu namenjenemu opravilu. V prihodnje toraj besede, tabore in spet tabore, da tako okužimo za nemškutarje ves slovenski svet in potem bodo menda zginili kakor kafa iz našega naroda.

Tukaj bomo letos delali novo šolsko poslopje. Vsak pameten ali izobražen človek si želi, da se učilnica napravi primerna sedanjemu času, ktera li bila zmožna zadostevati nam in našim otrokom. Dobro bi tudi bilo, da bi se pri ti priložnosti napravila posebna soba za mnogokratne farne posle, ktera bi tudi lahko služila za knjižarno, bralno društvo, čitalnico itd., katerih še, ako Bog da, bomo v prihodnje doživeli. Toda slišati je, da to vse se misli z neko krparijo dovršiti iz česar se očitno vidi, da je naši neslani večini v krajnem šolskem svetovalstvu za učilnice in gori omenjena društva toliko mar, kot nam za lanski sneg.

Lindoveški.

Lonjsko polje.

Po vseh časnikih, posebno pa po hrvaških se zdaj zmirom mnogo piše o izsušenju lonjskega polja. Kje pa tedaj je to lonjsko polje. Lonjsko polje se začne pri Bukvici, kake 3 ure niže Zagreba na levem bregu Save. Dolgo je 12 milj, široko pa na najširšem mestu čez 4 milje. Zavzame 40 štirjaških milj ali 400.000 oral. Svoje ime je dobilo od reke Lonja, ktera je po sredini preteka. Lonjsko polje ni tako močvirje, kakor je pri Ljubljani, lonjsko polje je bolj podobno severo-nemškemu močvirju, ki jim „marsche“ pravijo, kajti lonjsko polje ni samo na sebi močvirno, močvirno le postane, če se Sava po njem razlije, ker voda ne more več odteči in se zato tam pari in gnije, kar je krivo da je vsa okolica gori do Zagreba zlo mrzljiva. Če povodnji celo leto ni, je lojsko polje celo suho. Letošno zimo je spet Sava stopila večkrat čez bregove, in zato stoji voda po celem polju četiri čevlje visoko. Lastnikom — večinoma je zemljišč ali občinsko ali vlastelinsko — še lonjsko polje dozda ni dalo nobenega dobička, razen ribarenja in lova divjih rac katerih je tukaj na tisoče in tisoče; tudi trgovina s pijavkami je nehala, ktera je prej še precej denarja nesla. Na lonjskem polju, kedar bo enkrat suho, se bo lahko naselilo kakih 150.000 ljudi. Na izsušenju lonjskega polja že tuhtajo in merijo blizu sto let, ali lopate in kopače še lonjsko polje ni videlo do danes, dozda se je samo sušilo po časopisih, ravno kakor se tudi Kras že več let po časopisih z drevjem nasaja. Izsušiti se bode dalo, če se ali Sava tako zajezi, da povodnji ne bodo mogle polja zaljivati, ali pa, če se prek celega polja globoke struge napravijo, ki bodo savske povodnji v se jemale in se ve da, niže spet v Savo peljale. Delo ne bo zlo pretežno. Danes se v Hrvaški mnogo govori in piše v vseh krogih in časnikih o izsušenju lonjskega polja. Društvo, ki je dobilo dovoljenje za izsušenje, obvezano je, da bode to delo v 25 letih zgotovilo, med tem časom bo društvo vživalo vse prireske lonjskega polja; po minolih 25. letih mu plača dežela 4½ milijonov gold. Zvedenci pravijo, da se je pri ustanovljenju te svote zlo na debelo računilo. Da je to res, dokazuje že to, da se je že drugo društvo našlo, ki vsakemu družbeniku ki je pri onem društvu, ponuja gotovih 40.000 gl. za odstopljenje svoje pravice. Tudi kar se tiče pridobiti najviše sankcije, ni bil čist posel. Hrvaški časnik „Zatočnik“ je o tem že mnogo čudnega pripovedoval. Če je le deseti del tega res, kar je razodel o izsušenju lonjskega polja — in prazne kvante vendar ne morejo biti — potem so si naši vladni ljudje v tem poslu svoje roke prav grdo omastili. Pravi se, da je ravno lonjsko polje stan bana Raucha tako zmajalo, da bo gotovo pal in da Andraški že novega bana išče.

Politični ogled.

Njih Veličanstvo cesar je potrdil v Peštu postavu za Ogersko, po kateri se tamo morajo vpeljati civilni zakoni, t. j. so obligatorični, in po kateri se smejo tudi ženiti med seboj židi in kristjani. Dalje je cesar potrdil postavu zastran zdržavanja ljudskih šol za Štajarsko in gornje Avstrijsko.

V državnem zboru se je sprejela postava o davku od pridobitka in zaslužka. Proti ti postavi so glasovali samo Poljaki in 4 Nemci.

Giskra je predložil državnemu zboru sklepe deželnih zborov v neposrednih volitvah. Giskra se tudi zlo trudi, da bi se neposredne volitve v državni zbor vpeljale, povabil je zato 5. t. m. kakih 70 nemških njemu vdanih poslancev k sebi na posvetovanje; pravi se vendar, da niso vsi njegovega mnenja, in da se bo težko premenil volilni red tako, kakor ga hoče premeniti Giskra.

V adresinem odseku je bil razgovor spet o dalmatinskem upor pri katerem se je iz izpovedih Giskra in Wagnerja skazalo, da niso vedeli kaj se godi in kaj je storiti. Vlada ni storila svoje dolžnosti, da bi bila zavarovala upor. Giskra je tudi rekel, da je bil Wagner zavoljo tega odstavljen, ker se je bilo bati, da bi se tudi v drugih krajih ne vzdignol upor, — res prav zanimivo taka izpovedanja. — Dalje, da je generala Rodič-a cesar sam imenoval, in da ga ministerstvo niti ni priporočalo. Giskra je zagovarjal Taaffeja, Groholski in Rechbauer grajata ministerstvo, ker ni storilo svoje dolžnosti. Po vsem tem bi znalo biti res, da bode, kedar pride ta dalmatinska stvar v državnem zboru na vrsto, poslanec Ljubiša nasvetoval, naj se ministerstvo postavi na obtožno klop.

V ogerskem državnem zboru so Romuni in drugi nemadarski poslanci zahtevali, naj bi se iz državne blagajnice podpirale njih literarna društva. Madjari so to tirjatev celo odbili.

Ne samo Hrvati temuč tudi Srbi so zdaj spoznali, da jih je Andraški vlovil s svojo politiko v madjarske mreže in so se zato začeli prav pogumno iz njih izmotavati. Najbolj jim je oči odprl uspeh dalmatinskega upora, ker po tem so spet spoznali jugoslovansko moč in zato tudi svojo lastno. Srbski vladni list „Jedinstvo“ pravi, da Srbi ne bodo nobene ozira na Madjare več imeli, ako se jim bo čas ugoden zdel udariti. Hrvati pa se energično opirajo, da bi se vojaška granica Madjarom v torbo vrgla, in tirjajo, da naj o tem odloči granica sama, kar spet Madjari nočejo dopustiti, ker se bojijo, da zbor jim ne bo več popolnoma prijazen. Kaj pa bo o tem storila vlada, se še celo ne vé.

Ogerski Srbi namerjavajo v kratkem sklicati tabor v Novemgradu zaradi tiskovne pravde barona Raucha proti poslancu Miletiću.

Pismo, s katerim sta česka narodna zastopnika odbila povabilo zdajnega ministerstva, da bi se z njim prišla pogajat, je razglašeno. Pravi se v njem: „Kakor tudi želimo na častilno povabilo samo zahvalno odgovoriti, vendar ne moremo svojega prepričanja zatajiti, da ministerstvo, ki je v svoji spomenici prepričanja in mnenja izreklo, ktera so sprijeli vsi Slovani v Avstriji z britkostjo in ne brez čutiljivega žaljenja njih vselej dokazane udanosti do vladarja, da ministerstvo, ki se strogo drži ustave, še danes brez českega naroda ustvarjene, ne more že denes izrekne želje imeti, da bi čez brezno, ki se mu je prej neizpolnjivo zdelo, most delalo.“ Časniki različno sodijo to pismo, in neki pravijo, da se s Čehi ni mogoče porazumeti, drugi Čehom prav davajo.

Tirolske občine so se med seboj zavezale, da se bodo vse ustavljale vpeljavi nove šolske postave. Državniki so zastran tega v veliki zadregi, ker ne vejo kaj početi. Bojijo se namreč, da bi se taka godila kakor v Dalmaciji, če bi s silo hoteli postavu vpeljati.

V Dalmaciji se je znova začel nemir. Črnogorci in avstrijski vojaki na črnogorski meji so skupaj trčili. Črnogorci so metali kamenje na vojake in potem se je začelo streljanje od obeh strani, in so tudi na obeh stranah neki ranjeni in mrtvi. General Rodič je spet odšel v Dalmacijo.

Badenska zbornica poslancev je glasovala za to, da se odpravi kazen na smrt.

Francoski cesar Napoleon hoče 16. marca razglasiti splošno politično pomiloščenje. 16. marec je nam-

reč rojsten dan princ Napoleona njegovega sina, ki bode že 14 let star, pravi se, da se bode na ta rojsten dan princ razglasil za polnoletnega in ob enem postal vladar svojega cesarskega očeta. Nahajajo se mnogi Francozi, ki nočejo nobenega cesarja, zdaj pa po takem dobijo dva.

Iz Madrida se piše, da je vojvoda Montpensier, kterega bi Prim rad spravil na španjolski kraljevski prestol, prišel te dni v Madrid in je bil navdušeno sprejet.

Angleška vlada dobro gospodari, ker iz proračuna za leto 1870 se vidi, da se bode letos spet prihranilo črez edenajst milijonov gold. Pomorsko ministerstvo bo še zvun tega prihranilo okolo osem milijonov. Koliko pa naša vlada — — — se še ne vé!

Novičar.

(Lavantinski knezoškof Maksimilijan) so prišli v pretekli ponedeljek popoldne srečno iz Rima domu in imajo na dva meseca odpust.

(Častni udje.) Politično društvo „Soča“ v Gorici je imenovalo v svoji seji od 24. februarja gg. dr. Vošnjaka, Hermana, dr. Zarnika in vrednika „Slov. Naroda“ A. Tomšiča soglasno za svoje častne ude.

(Vladiku Strossmayer-ju) se te dni pošlje zahvalno in zaupno pismo iz Trsta v Rim. Vsi slovenski veljaki v Trstu in ogromno število drugih prebivalcev je to adreso podpisalo.

(Znižana cena za brzojavljenje, telegrafiranje.) Počenši od 1. aprila t. l. se bode cena za brzojavljenje v našem cesarstvu zlo ponižala, in se bosta napravila samo dva razreda: Če se bo telegrafiralo samo 20 besed 10 milj daleko, se bo plačalo 30 kr., če pa se bo telegrafiralo dalje od 10 milj kamor bodi, se bo plačalo samo 60 kr. Dozdaj je daljina bila razdeljena na tri razrede in se je po teh razredih plačevalo po 40—80 kr. in 1 gld. 20 kr. od 20 besed.

(Žena poštnar.) V Zatoru v Galiciji je imenovana žena za poštnarja. To je prvi primerljaj, da v našem cesarstvu opravlja žena javno državno službo.

(V Belgradu) so Srbi izvolili 24 meščanov v odbor, ki bode po Srbiji nabiral dare za pomoč „hrabrim bratom Bokežom, kteri so zdaj v nadlogi“.

(Zagreb) ima zdaj 20.637 duš. Toraj manj kot Ljubljana.

(Osiek) pa šteje 17.291. — Dunaj pa z bližnjimi vasi vred 813.000. Vse vasi ali predkraji štejejo 191.570 duš.

(Zvunredno težka ženska.) V Beču se kaže javno za denar neka Francoskinja 22 let stara, ktera teži 3 cente in 60 funtov.

(Mož in žena od medveda raztrgana.) V Požonski okolici na Ogerskem je neki mož s svojo ženo gonil vkrotjenega medveda po deželi in ga ljudem kazal za denar, medved je vendar pred kratkim raztrgal lanc in razčesal moža in ženo. Enaka prigodba se piše tudi iz Vešprina, vendar s to priliko, da se je tukaj lastnik z velikimi silami medvedu ubranil, medved je vendar razčesal dva druga človeka, ki sta ravno prišla po stezi. Iz tega se vidi zadosti jasno, da se tudi na videz ukroteni divjačeni ni popolno zaupati.

(Volkovi.) Iz Ogerske se piše, da je vsled velikega snega in hude zime prišla strašno velika množina volkov iz Karpat v doline, kjer so napravili strašno veliko kvara in v okolici vse ljudi pregnali. Tudi iz Slavonije in Hrvaške so prišli glasi, da je tamo prišlo mnogo volkov iz velikih logov v vasi in tudi mnogo kvara napravilo.

(Prej obešena in še le potem poročena.) V sokovski okolici na Koroškem sta dva delj časa živela v divjem zakonu. Odločila sta se vendar pred kratkim stopiti v pravi cerkveni zakon. Vse je že bilo pripravljeno, sneha je stala s priči in duhovnikom že pri altarju, samo ženina niso mogli dočakati. Sneha, ki je svojega ptička že dobro poznala, ga gre iskat in ga najde prav pijanega v krčmi. Sneha mu začne pijanstvo v tako važnem trenutku očitati, on pa njo zato pretepati. Osrnotjena sneha beži hitro domu. Ženin, ki je svojo ptičko tudi že dobro poznal, si je taki mislil, da bi njegovo sirovo obnašanje znalo imeti hude nasledke, gre zato hitro domu in najde že sneho obešeno, odreže vendar hitro vožinec in jo k sreči spet spravi k življenju. Zdaj sta se spet lepo spravila, ženin je obljubil, da se ne bo nikdar več vpijanil, sneha pa, da se ne bo za vsak udarec šla vesiti. Priče, gosti in duhoven pridejo spet v cerkev in zakon se srečno sklene. — Ali bo res srečen, se ne vé.

(Naj vekši in morebiti tudi naj dragši evangelistar na celem svetu) je on, kterega je mati cara Velikega darovala stolni cerkvi v Moskvi. Težek je sto in šestdeset funtov in ga morata dva človeka nositi v cerkev, obložen je s samim čistim zlatom in dragim kamenjem in je veljal eden milijon in dve sto tisoč rubeljev (1,800.000 gld.) Ali kaj je vse to blago in vsa ta dragocenost proti onemu notrajnemu blagu, ki se nahaja v njegovi knjigi.

(Zvunredno velike dinje.) Dve leti so se že pripeljale na prodajo na trg za sadje v Pariz zlo velike dinje (cantaloup du Rom) ktere so napravile občno pozornost, ker se ne razločujejo od navadnih samo po velikosti in veliki teži, ker neka teži 15 funtov, temuč posebno tudi po ugodni dišavi in obilni sladkosti, kaka se še dozdaj ni nahajala pri dinjah. — Mladike ali sadjenice morajo rasti iz početka v rastlinjakih ali toplih sobah in se presadijo meseca maja v prosti zrak, in se potem tako redijo kakor navadne dinje. Seme se dobiva v večih semenarnicah, tako tudi pri C. Krügerju v Lübenovi v Pruski pod gori imenovanem francoskem imenom.

(Goljufija.) V Berolinu in drugih mestih se priporoča proti skrnini in trganju (reumatizmu) kot izvrstno mazilo „Lebensschmiere“ in je od praktičnega zdravnika Anderssena in mnogih drugih priporočena in svedočbami potrjena. Kemikarji pa so našli, da to mazilo je sestavljeno iz 3½ lota maka, nekkih kapljic metinega olja in nekoliko petroleja in kafe, in da mast, ki se prodava za pol tolarja, ni več vredna, kakor 5 krajcarjev.

(Prava ogerska steza.) V nekem kraju blizu reke Tise je pred kratkim neka kmetinja šla po veliki cesti, in je v tako strašno blato prišla, da ni mogla več iz njega in je v njem umrla. Ni izmišljeno, temuč prava živa istina.

Stare srebrne šestice od leta 1848 in 1849

se bodo prijemale po 10 kr. pri c. k. kasah za zmenjavo samo do zadnjega marca t. l. Kesnej jih bo še kupovala samo c. k. denarnica na Dunaju ali ne več po 10 kr., temuč samo po vrednosti srebra; tako, da bo vsak ki jo bo moral tamo prodati, imel najmanje 33 procentov zgube, ker namesto 10 kr. bo dobil za šestico samo 6⅔ kr. in še manj, kakor je ktera šestica manj ali več že rabljena. Ker ministerstvo daljnega časa ni dovolilo, naj se vsak podviza ko najhitrej stare šestice zmenjati, če noče imeti velike zgube.

Tržna cena pretekli teden.	V Varaždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	3	90	4	60	4	90	4	30
Rži	2	70	3	5	3	20	3	—
Ječmena	2	50	0	00	3	60	0	—
Ovsa	1	85	2	10	2	30	2	30
Turšice (koruze) vagan	2	75	3	—	2	90	2	60
Ajde	2	70	2	90	3	—	2	20
Prosa	2	70	2	40	3	50	2	70
Krompirja	1	80	1	40	1	40	1	—
Govedine funt	—	19	—	25	—	24	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	26
Svinjetine črste funt	—	26	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	—	8	50	10	—	—
18" mehkkih	—	—	5	50	0	00	—	—
36" mehkkih	4	—	—	6	20	8	—	—
18" mehkkih	—	0	4	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	60
18" mehkkih	—	50	—	50	—	45	—	50
Sena cent	2	20	1	80	1	60	2	30
Slame cent v šopah	1	40	1	40	0	90	1	30
18" za steljo	1	10	0	90	0	85	1	—
Slanine (špeha) cent	40	—	27	00	40	—	28	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Cesarski zlat velja 5 fl. 82 kr. a. v.

Ažijo srebra 121.—.

Narodno drž. posojilo 91.50.

Loterijske srečke.

V Trstu 5. marca 1870: 69 82 33 68 38

Prihodno srečkanje je 18. marca 1870.

Vsak gosp. naročnik, ki se bode zdaj oglasil, še dobi vse liste tega tečaja „Sl. Gospodarja“.